

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 67 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering)

*Tilråding fra Kunnskapsdepartementet 2. mars 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen legger Kunnskapsdepartementet frem forslag til endringer i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven).

Kunnskapsdepartementet har i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet besluttet at det skal etableres en felles nasjonal database for registrering av data om vitenskapelig publisering i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og helseforetakene fra 2011, jf. Prop. 1 S (2010-2011). Databasen skal brukes til obligatorisk rapportering av publiseringsdata som er en indikator for resultatbasert finansiering av institusjoner i universitets- og høyskolesektoren, helseforetakene og instituttsektoren som mottar resultatbasert finansiering basert på bl.a. vitenskapelige publikasjoner. Databasen Norsk Vitenskapsindeks (NVI) inngår i det nasjonale forskningsinformasjonssystemet Current Research Information System in Norway (Cristin). Kunnskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen en ny bestemmelse som pålegger de aktuelle forskningsinstitusjonene å rapportere fødselsnummer til forfattere av forskningspublikasjoner i NVI. Dette vil gi sikkerhet for at forskerne i databasen kan identifiseres tilstrekkelig presist, og at infor-

masjon om publikasjoner kan registreres på rett forsker til enhver tid.

2 Bakgrunnen for forslaget

2.1 Norsk vitenskapsindeks

Norsk vitenskapsindeks (NVI) er en database som skal inngå som en modul i et større forskningsinformasjonssystem, Cristin. NVI er basert på en videreutvikling av dagens rapporteringssystem for vitenskapelige publikasjoner ved universitetene. Formålet med NVI er å dokumentere, presentere og gjøre kvalitetssikrede data om vitenskapelig publisering åpent tilgjengelig i en felles nasjonal database som grunnlag for finansieringssystemene i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og de regionale helseforetakene.

NVI vil inneholde offentlig tilgjengelig informasjon om vitenskapelig publisering og hvilke forskere og institusjoner som står bak publikasjonene. Dette vil være del av grunnlaget for finansiering av de forskningsinstitusjonene som mottar statlig finansiering delvis basert på resultater av forskning, basert på bl.a. indikatoren vitenskapelige publikasjoner. Ved å koble publikasjon til forsker identifisert med fødselsnummer, vil departe-

mentene ha sikkerhet for forskernes tilknytningsforhold da forskningen som ligger til grunn for publikasjonen, ble utført. Det vil bidra til korrekt finansiering av institusjonene.

Det er viktig for å oppfylle formålet med opprettelsen av NVI, at alle publiseringsdata blir registrert. Dersom den enkelte institusjon ikke rapporterer inn data, vil NVI ikke bli komplett, heller ikke dersom den enkelte forsker kan reservere seg mot at en publikasjon kobles til forskeren identifisert ved fødselsnummer. Manglende fullstendighet vil gjøre databasen mindre egnet som grunnlag for finansieringsordninger. Eksempelvis vil en sampublikasjon mellom flere forskningsinstitusjoner fra ulike forskningssektorer ikke bli godkjent før alle institusjoner har godkjent publikasjonen. Mangelfulle data fra en sektor vil således kunne bidra til at datagrunnlaget for finansiering i en annen sektor ikke blir komplett. For å sikre fullstendighet i publiseringsdata bør det derfor lovfestes plikt til å registrere publiserende forskeres fødselsnummer, det vil si fødselsdato samt personnummer, i NVI.

Finansieringssystemet gir økonomisk uttelling for publikasjoner, og det legges opp til at registrering av publikasjoner i NVI vil være obligatorisk for alle forskere i de virksomhetene som er omfattet. Bruk av øvrige moduler og tjenester i Cristin vil være basert på eget ønske, og vil vise informasjon om forskningsresultater, forskningsprosjekter, forskningsinfrastruktur og forskernes faglige kompetanseområder. Dette er informasjon som i stor grad allerede er offentlig tilgjengelig, men i mange og spredte kilder. Cristin vil dermed være av verdi for mange brukergrupper: alt fra enkeltforskeren som kan benytte systemet til å lage publikasjonslister og CV i forbindelse med prosjektsøknader, til det allmenne publikum, som vil få langt bedre muligheter til innsyn i norsk forskningsvirksomhet.

Driften av Cristin og NVI er lagt til Universitetet i Oslo, dog slik at universitetsstyret ikke er ansvarlig for den faglige virksomheten ved Cristin, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-4 fjerde ledd. Departementet legger til grunn at bestemmelsen om rapportering til database for vitenskapelig publisering ikke skal regulere selve opprettelsen av NVI. Hensynet til fleksibilitet, for eksempel ved endring av navn eller institusjonstilknytning, tilsier at NVI ikke omtales direkte i loven, men at dette gjøres i forskrift.

NVI må bygge på tekniske løsninger som sikrer at kun personer med tjenstlig behov, i forbindelse med kvalitetssikring, får tilgang til forskernes fødselsnumre. Løsningen må videre sikre at

fødselsnumre aldri blir tilgjengelig for de øvrige brukerne av databasen. Dette vil bli sikret gjennom ulike nivåer på brukertilgangene. Den jevne bruker ved institusjonene som deltar i NVI vil etter pålogging ikke ha tilgang til grensesnittet hvor fødselsnummer vises. Det samme vil gjelde såkalte superbrukere på institutter, fakulteter, avdelinger og liknende underenheter. Kun en snever krets av administratorer skal ha tilgang til dette grensesnittet, og da kun til å se fødselsnummer til de personene som er tilknyttet sin institusjon. Selv ved store institusjoner som Universitetet i Oslo og NTNU med flere tusen forskere, vil det bare være et svært begrenset antall personer som har tilgang til å se fødselsnumrene til forskerne i NVI. Selv om enkelte av brukerne kan ha lov til å bruke fødselsnummer i andre sammenhenger, skal NVI ikke kunne brukes som en oppslagsdatabase for fødselsnummer.

2.2 Identifikasjon på bakgrunn av fødselsnummer

For at NVI skal fungere tilfredsstillende i finansieringssystemet må forfattere kunne knyttes til den institusjonen som skal krediteres for en publikasjon. Det er den eller de institusjoner forfatteren var ansatt ved eller på annen måte tilknyttet da forskningen ble utført, uavhengig av senere tilknytningsforhold, som skal krediteres og få uttelling i finansieringssystemet. Tilknytningsforholdet da forskningen som ligger til grunn for publikasjonen ble utført, fremgår av forfatterens adresse(r) på publikasjonen.

Formålet med registrering av forskeres fødselsnummer er kvalitetskontroll av publikasjonsdata, samt unik identifikasjon av personer på tvers av institusjoner. Selve fødselsnummeret vil ikke være tilgjengelig for andre enn de som skal føre kvalitetskontrollen med publikasjonsdataene i NVI. Det vil kun synes i et eget grensesnitt for administrasjon av persondata, og det kan legges opp til at personer som i øvrig arbeid med personalforvaltningen ved institusjonen har tilgang til fødselsnumre, leverer disse til NVI.

Fødselsnummer skal som hovedregel kun benyttes når det er et saklig behov for sikker identifikasjon og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifikasjon, jf. personopplysningsloven § 12 første ledd. Systemet som skal benyttes for å knytte sammen publikasjonsinformasjon, forsker og institusjon er komplisert og det er viktig for systemets funksjon at hver forsker kan identifiseres sikkert. Hver enkelt institusjon benytter allerede fødselsnummer som identifikator for anset-

telsesforhold. For å få et robust system mener departementet at forskerne bør registreres med fødselsnummer, ikke kun navn og fødselsdato da det faktisk kan finnes to eller flere personer med samme navn og fødselsdato. Forskere er dessuten mobile, og mange har ansettelsesforhold flere steder. Det betyr at en forsker vil kunne bli registrert i NVI flere ganger av ulike institusjoner uten bruk av en felles identifikator. Bruk av fødselsnummer er viktig for at databasen får tilfredsstillende opplysningskvalitet og kan benyttes som grunnlag for finansiering.

Det er etablert praksis med bruk av fødselsnummer i dagens system for publisering for å sikre korrekt kobling mellom publikasjon, forsker(e) og institusjon(er). Bruken av fødselsnummer er per i dag avhengig av at den enkelte forsker ikke motsetter seg dette. I helseforetakene og instituttsektoren har man i dagens system lokal kvalitetssikring av publikasjonsdata på institusjonene, uten bruk av fødselsnummer. Dagens systemer har imidlertid en svakhet ved at det ikke er tilfredsstillende kvalitetssikring på tvers av sektorene, noe som er en av grunnene til etableringen av en felles nasjonal database.

Fødselsnummer opplyses ved ansettelse og meldes inn i Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret (Aa-registeret), som er et grunndataregister som viser tilknytningen mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. På denne bakgrunn har Aa-registeret blitt vurdert som en mulig kilde til fødselsnumre i NVI. Imidlertid vil en del av forskerne som skal registrere publikasjoner i NVI, være bl.a. studenter og gjesteforskere uten ansettelsesforhold til en institusjon som skal motta finansiering. Aa-registeret vil derfor ikke alene være dekkende for forskerne som skal knyttes til publikasjoner i NVI. Samtidig vil Aa-registeret inneholde opplysninger om langt flere ansatte ved universiteter, høyskoler, institutter og helseforetak enn de som forsker og publiserer. Departementet ser det derfor ikke som hensiktsmessig å benytte Aa-registeret til dette formålet.

Registrering i Norsk vitenskapsindeks vil være både ønskelig og nødvendig siden det er besluttet at NVI skal være rapporteringsverktøyet for vitenskapelig publisering i de tre sektorene. Registrering vil også være til fordel for den enkelte forsker og forskningsinstitusjon ved at forskningsresultatene i form av vitenskapelige publikasjoner synliggjøres. Informasjonen er i det store og hele informasjon som forskeren har gjort kjent frivillig, som informasjon om navn, adressetilknytning, publisert artikkel og samarbeidspartnere knyttet til en vitenskapelig publikasjon. Departementet legger i

denne sammenheng vekt på at publisering i seg selv er meritterende for forskeren, og gjennom NVI vil enkeltforskere på en enkel og oversiktlig måte kunne få spredt kunnskap om sine vitenskapelige publikasjoner. Departementet mener også at i den sammenheng fremstår registrering av fødselsnummer ikke som særlig inngripende.

Ved å registrere forskernes fødselsnummer, kan NVI maskinelt sammenstille opplysninger. Ved bruk av ikke-entydige kjennetegn, som for eksempel navn og fødselsdato, må sammenstillingen skje manuelt. Registrering av fødselsnummer og maskinell sammenstilling kan i så måte bidra til å redusere spredningen av personopplysninger.

Etter personopplysningsloven § 11 kan personopplysninger kun behandles dersom det finnes et behandlingsgrunnlag etter personopplysningsloven § 8. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at hoveddelen av behandlingen av personopplysninger som skjer i NVI vil kunne skje med hjemmel i personopplysningsloven § 8 bokstav d, om at behandling av personopplysninger er nødvendig for å utføre en oppgave av allmenn interesse, og bokstav f, om at behandlingen er nødvendig for at den behandlingsansvarlige kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen.

Departementet legger til grunn at den beskjedne mengden personopplysninger som vil bli registrert gjør at NVI oppfyller kravene til behandlingsgrunnlag, jf. personopplysningsloven § 8 bokstav f, jf. bokstav d. Disse behandlingsgrunnlagene alene gir som utgangspunkt den registrerte en rett til å si nei til registreringen, en slags reservasjonsrett. En reservasjonsrett vil sammen med mulig manglende rapportering fra institusjonene innebære risiko for at databasen ikke vil bli fullstendig. Ved å lovfeste at fødselsnummer skal registreres i forbindelse med publisering, vil vi sikre at denne informasjonen om forskeren rapporteres og dermed databasens fullstendighet.

2.3 Nærmere om den enkelte forskers personvern

Bruk av fødselsnummer generelt innebærer et inngrep i den enkeltes personvern. Misbruk av fødselsnummer er nært knyttet til identitetstyveri og personer kan ha et velbegrunnet ønske om å begrense bruken av sitt eget fødselsnummer.

Ved noen tilfeller i institutt- og helsesektoren har forskere motsatt seg å gi sin identitet til kjenne gjennom forskerregistre eller ved å oppgi fødselsnummer i forbindelse med rapportering av

publikasjoner. Begrunnelsen for ikke å oppgi forskernes identitet har vært hensynet til personvernet.

I slike tilfeller vil ledelsen ved institusjonen med dagens lovverk ikke ha tilstrekkelige fullmakter til å registrere korrekt informasjon om forskningsaktivitet i tråd med statlige krav.

Det vil ikke bli registrert personopplysninger som defineres som sensitive, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8. Til tross for at man benytter fødselsnummer for å sikre databasens funksjonalitet, må derfor registrering i NVI kunne sies å innebære kun et mindre inngrep i den enkelte forskers personvern. Det fremgår også av lovforslaget § 3 med merknader at bare et begrenset antall personer vil ha tilgang til disse opplysningene.

2.4 Rapporteringsplikt

Det er lagt opp til at NVI skal ha et sentralisert behandlingsansvar med bestemmelsesrett over behandlingen av personopplysninger. Den behandlingsansvarlige vil ha meldeplikt til Datatilsynet, jf. personopplysningsloven § 31. Imidlertid vil verken oppfyllelse av meldeplikten eller oppfyllelse av kravene i personopplysningsloven § 8 medføre en plikt for den enkelte institusjon eller forsker til å utlevere opplysninger, herunder fødselsnummer, til NVI.

Departementet legger på bakgrunn av dette til grunn at NVI har en rett til å behandle de aktuelle opplysningene, herunder personopplysninger som forskeres fødselsnummer, jf. personopplysningsloven § 8. Men, det foreligger i dag ikke et grunnlag i lov eller forskrift for å pålegge institusjonene plikt til å levere den enkelte forskers fødselsnummer.

Det finnes ulike måter å pålegge de aktuelle institusjoner leveringsplikt til NVI. Instruksjonsrett, eierbeføyelser, vedtekter, forutsetninger for økonomisk tilskudd og arbeidsavtaler med den enkelte forsker kan være mulige grunnlag for plikt til å rapportere inn data til NVI, herunder fødselsnummer og andre personopplysninger. Imidlertid kan det være utfordringer knyttet til reforhandling av arbeidsavtaler og forskjeller knyttet til ulike finansieringsordninger. Videre må dette ses i sammenheng med den enkeltes rett til å reservere seg mot bruk av egne personopplysninger.

Det er viktig at datagrunnlaget i NVI er fullstendig. Reservasjonsrett for den enkelte forsker vil altså svekke formålet med NVI. Databasen skal brukes som et ledd i finansieringen av de ulike institusjonene som er del av de tre sektorene som

er omfattet. Det er derfor viktig at alle publikasjoner registreres og telles, at en publikasjon bare telles én gang og at det er rett institusjon som får uttelling for rett publikasjon. For å sikre at alle publikasjoner registreres på rett institusjon og rett forsker, mener departementet at det bør lovfestes en rapporteringsplikt for aktuelle institusjoner.

2.5 Informasjonsplikt

Personopplysningsloven §§ 19 og 20 pålegger den behandlingsansvarlige informasjonsplikt ved innsamling av personopplysninger fra den registrerte selv og fra andre. Oppfyllelse av informasjonsplikten er et viktig virkemiddel for at den enkelte skal kunne ivareta sitt eget personvern, herunder benytte seg av de rettigheter som er nedfelt i personopplysningsloven. Oppfyllelse av informasjonsplikten vil dessuten være med på å utjevne den informasjonsubalansen som kan oppstå dersom en behandlingsansvarlig samler inn personopplysninger uten den enkeltes kjennskap.

NVI vil ikke samle inn fødselsnummer direkte fra den enkelte forsker, men via forskerens arbeidsgiver. Det er da informasjonsplikten etter § 20 som vil gjelde for innsamlingen. Etter personopplysningsloven § 20 andre ledd er den behandlingsansvarlige unntatt fra informasjonsplikten dersom innsamlingen er hjemlet i lov. Med utgangspunkt i det vedlagte forslaget til en ny bestemmelse i universitets- og høyskoleloven, vil dette være tilfellet for behandling og innsamling av fødselsnummer i NVI.

NVI vil som system for registrering av vitenskapelige publikasjoner være godt kjent blant en stor andel forskere som har benyttet dagens informasjonssystem i universitetssektoren, samt ansatte ved universitetssykehusene med delte stillinger eller enkelte høyskoler. Departementet legger til grunn at det ikke vil være nytt for den enkelte forsker at informasjon registreres i en slik database. Videre legger departementet til grunn at vitenskapelige publikasjoner er meritterende. Etter departementets oppfatning er det likevel viktig at den enkelte forsker får informasjon om formålet med NVI og hvordan deres fødselsnummer blir benyttet i denne sammenheng. Departementet tar derfor sikte på å fastsette i rundskriv eller tildelingsbrev at det bør gis informasjon i forbindelse med innhenting av personopplysningene. Slik informasjon kan for eksempel gis kollektivt til forskere gjennom egnede fora samtidig som tilsvarende informasjon finnes på NVIs nettportal og nettsted.

2.6 Hjemmelsgrunnlag for rapporteringsplikt

For å sikre at de aktuelle opplysningene rapporteres til NVI, slik at databasen kan være en fullstendig og robust database for vitenskapelig publisering basert på ensartet rapportering innen de aktuelle sektorene og for øvrig virke etter hensikten, ser departementet behov for å ha et klart grunnlag i lov eller forskrift for å pålegge rapporteringsplikt.

Departementet mener at bestemmelsen om rapportering kan hjemles i universitets- og høyskoleloven. Bestemmelsen skal omfatte ikke bare universiteter og høyskoler, men også helseforetak og institutter.

For å sikre et dynamisk og praktisk system, der det kan gjøres justeringer i tråd med utviklingen i NVI, bør departementet kunne fastsette forskrift om rapportering til database for vitenskapelig publisering til bruk i resultatbasert finansiering basert på vitenskapelige publikasjoner. Forskriften bør bl.a. fastsette hvilken database det skal rapporteres til. Forskriften kan også anvendes til å regulere krav til datasikkerhet og bruk av databasen som sådan, dersom det skulle vise seg hensiktsmessig.

Forslag til bestemmelser som pålegger de aktuelle institusjonene å rapportere fødselsnummer til forfattere av forskningspublikasjoner i NVI ble sendt på høring 21. februar 2011 til følgende høringsinstanser:

Departementene

Datatilsynet
Helseforetakene
Norges forskningsråd
Polithøgskolen
Regionale helseforetak
Riksarkivet
Riksrevisjonen
Sametinget
Sjøkrigsskolen
Statistisk sentralbyrå – SSB
Statlige og private universiteter og høyskoler
Utdanningsdirektoratet

Agderforskning
Akademikerne
ANSA
Arbeidsforskningsinstituttet AS
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Bioforsk
Chr. Michelsenes Institutt

Christian Michelsen Research AS
CICERO Senter for klimaforskning
De nasjonale forskningsetiske komiteer
Det Norske Vitenskapsakademi
Forskerforbundet
Forskningsparkene
Forskningsstiftelsen Fafo
Forsvarets forskningsinstitutt
Forsvarets høyskole
Fridtjof Nansens Institutt
Havforskningsinstituttet
Institutt for energiteknikk
Institutt for fredsforskning
Institutt for samfunnsforskning
International Research Institute of Stavanger AS
Kommunenes sentralforbund
Krigsskolen
Landsorganisasjonen i Norge - LO
Luftkrigsskolen
Meteorologisk institutt
Møreforskning
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning
Naturviterforbundet
Nettverk for private høyskoler
NIFU STEP Studier av innovasjon, forskning og utdanning
NOFIMA AS
Nordlandsforskning
Norges geologiske undersøkelse
Norges Geotekniske Institutt
Norges ingeniørorganisasjon – NITO
Norges Juristforbund
Norges Teknologi og ingeniørorganisasjon (NITO) (inkluderer bioingeniører)
NORSAR
Norsk institutt for by- og regionforskning
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring
Norsk institutt for genøkologi
Norsk institutt for kulturminneforskning
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning
Norsk institutt for luftforskning
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for skog og landskap
Norsk institutt for vannforskning
Norsk lokalhistorisk institutt
Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt AS
Norsk Polarinstitutt
Norsk presseforbund
Norsk Regnesentral
Norsk senter for bygdeforskning
Norsk Tjenestemannslag - NTL
Norsk Utenrikspolitisk Institutt

Norske studentorganisasjon
 Norut Tromsø AS
 NTNU Samfunnsforskning AS
 Næringslivets Hovedorganisasjon - NHO
 Parat
 Samfunns- og næringslivsforskning AS
 Samfunnsviternes fagforening
 Samfunnsøkonomenes Fagforening
 Senter for internasjonalisering av høyere utdanning - SIU
 Simula Research Laboratory
 SINTEF
 SINTEF Byggforsk AS
 SINTEF Energiforskning AS
 SINTEF Fiskeri og havbruk AS
 SINTEF NBL as
 SINTEF Petroleumsforskning AS
 Sintef Unimed - Norsk institutt for sykehusforskning
 Sosialistisk opplysningsforbund
 Sosialtjenestemennenes Landsforbund
 STAFO
 Statens arbeidsmiljøinstitutt
 Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
 Statens helsetilsyn
 Statens institutt for folkehelse
 Statens institutt for forbruksforskning
 Statens institutt for rusmiddelforskning
 Stiftelsen Frischesenteret for samfunnsøkonomisk forskning
 Stiftelsen TISIP
 Stiftelsen Østfoldforskning
 Teknisk-naturvitenskapelig forening - Tekna
 Telemarksforskning
 Transportøkonomisk institutt
 Trøndelag Forskning og Utvikling AS
 Unik
 Unio
 Universitets- og høgskolerådet
 Universitetssenteret på Svalbard AS
 Utdanning.no
 Utdanningsforbundet
 Vestlandsforskning
 Veterinærinstituttet
 YS
 Østlandsforskning

3 Rapportering til database for vitenskapelige publiseringer

3.1 Bestemmelsens formål

3.1.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslår departementet en lov som har som formål å legge til rette for bruk av fødselsnummer som identifikasjonsgrunnlag ved registrering av vitenskapelige publikasjoner i en nasjonal database for vitenskapelige publikasjoner.

Dersom forslaget i denne proposisjonen vedtas, tar departementet sikte på å fastsette en forskrift med mer utfyllende bestemmelser. Forskriften vil fastsette at det skal rapporteres til Norsk vitenskapsindeks, hvilke publikasjoner det skal gis opplysninger om og at opplysninger skal gis elektronisk. Utkast til forskrift ble sendt på høring parallelt med forslagene til lovbestemmelser.

3.1.2 Høringsinstansenes syn

Justis- og politidepartementet peker på at forskningsevne er regulert flere steder i lovgivningen, og at det vil være en dårlig løsning å foreslå en egen lov for å dekke det behovet for en lov hjemmel som ligger til grunn for høringsforslaget. *Justis- og politidepartementet* mener at én mulighet er å plassere den aktuelle regelen i forskningsetikkloven. En annen mulighet er å ta den inn som en ny § 1-8 i universitets- og høyskoleloven, som allerede har formidling av kunnskap som en del av sin formålsangivelse.

Flere høringsinstanser støtter forslaget eller har ingen merknader, men flere peker på viktigheten av betryggende håndtering av personopplysninger. *NTNU* foreslår at formuleringen "registrering av vitenskapelige publikasjoner" endres til "registrering av institusjonsinterne forfattere" for bedre å synliggjøre at det dreier seg om registrering av opplysninger om forfattere av forskningspublikasjoner. *Helse Bergen* peker på at oppdaterte, fullstendige og korrekte personopplysninger er et vesentlig grunnkrav for all behandling av personopplysninger. Det vil være belastende for forskere å ha en offentlig tilgjengelig publikasjonsliste som ikke er korrekt, og som vanskelig lar seg rette opp, og hvor forskere regelmessig blir forvekslet med en annen person med lignende navn. *Helse Bergen* mener derfor at bruk av fødselsnummer er påkrevd for å ivareta dette viktige personvern hensynet. *Helse Bergen* deler departementets vurdering av at bruk av fødselsnummer gjennom maskinell sammenstilling av

opplysninger vil medføre en redusert spredning av personopplysninger, noe som ytterligere vil styrke personvernet.

Forskerforbundet mener at en fullstendig og effektiv NVI vil være et gode, men går imot bruken av fødselsnummer for å sikre riktig rapportering. *Forskerforbundet* mener det er urimelig at hensynet til riktig finansiering av institusjonene skal ivaretas ved at de ansatte påføres økt risiko for misbruk av personopplysninger og svekkelse av personvernet. *De nasjonale forskningsetiske komiteer* stiller seg spørrende til forslaget om å bruke fødselsnummer for registrering av forskningsaktivitet, men mener lovforslaget kan være forsvarlig hvis argumenter for bruken tydeliggjøres. Enkelte høringsinstanser, bl.a. *Meteorologisk institutt* og *Statens arbeidsmiljøinstitutt* kommenterer finansieringssystemet. *International Research Institute of Stavanger AS (IRIS)* og *Havforskningsinstituttet* er positive til etableringen av NVI, og ser nødvendigheten av sikker og entydig identifisering i en slik database, men mener at personnummer ikke bør brukes.

Datatilsynet påpeker at registrering av opplysninger i databasen innebærer et inngrep i forskernes personvern, men at det imidlertid er et relativt lite inngrep det her er tale om. *Datatilsynet* viser til at det ikke skal registreres sensitive personopplysninger, og at databasen vil inneholde offentlig tilgjengelig informasjon. Videre viser *Datatilsynet* til at det i høringsnotatet er gjort rede for tekniske løsninger om tilgangen til fødselsnumre. *Datatilsynet* fremhever at selv om fødselsnummer ikke er å anse som en sensitiv opplysning etter personopplysningsloven, oppleves bruken ofte som følsom. Dette viser også *Datatilsynets* erfaring med veiledning om bruk av fødselsnummer, og *Datatilsynet* viser til at misbruk av fødselsnummer også er nært knyttet til identitetstyveri. *Datatilsynet* fremhever derfor viktigheten av at høringsnotatets redegjørelse for tekniske løsninger omkring tilgangen til fødselsnummer ivaretas i praksis. På bakgrunn at dette har *Datatilsynet* ingen prinsipielle innvendinger til at personvern hensyn viker for formålet med å etablere NVI.

NTNU påpeker at det i utkast til forskrift heter at institusjonene "bør" informere den registrerte. *NTNU* foreslår at dersom det skal fastsettes en bestemmelse om informasjon til forskere, så må den utformes som en skal-bestemmelse eller så kan den utelates helt. *Forskerforbundet* mener at dersom loven blir vedtatt, må det tydelig fremgå av lov og forskrift at informasjon til de ansatte om registrering skal gis.

3.1.3 Departementets vurdering

NVI vil inneholde offentlig tilgjengelig informasjon om vitenskapelig publisering og hvilke forskere og institusjoner som står bak publikasjonene. Dette vil være del av grunnlaget for finansieringen av de forskningsinstitusjoner som mottar statlig resultatbasert finansiering av forskning basert på bl.a. indikatoren vitenskapelige publikasjoner. Både universiteter og høyskoler, regionale helseforetak og institutter er omfattet av denne finansieringsordningen. Universitets- og høyskoleloven gjelder universiteter og høyskoler som gir akkreditert utdanningstilbud, jf. universitets- og høyskoleloven § 1-2. Departementet legger til grunn at den nye bestemmelsen likevel kan hjemles i universitets- og høyskoleloven, slik Justis- og politidepartementet peker på. Bestemmelsen må da klart angi at rapporteringsplikten vil omfatte ikke bare universiteter og høyskoler, men også institutter og regionale helseforetak med underliggende helseforetak og andre institusjoner med avtaler med de regionale helseforetakene som inngår i det nasjonale systemet for måling av forskningsaktivitet i de regionale helseforetakene. Siden den nye bestemmelsen på denne måten selv vil angi hvem som kan pålegges plikt til å rapportere, anser departementet det unødvendig å la rekkevidden gjenspeiles også i § 1-2, som er den generelle bestemmelsen om lovens virkeområde.

Ved å koble publikasjon til forsker identifisert ved fødselsnummer, vil departementet ha sikkerhet for forskernes tilknytningsforhold da forskningen som ligger til grunn for publikasjonen, ble utført. Departementet mener at beskrivelsen av formålet i bestemmelsen som er foreslått gir en tilstrekkelig presis beskrivelse av dette. Formålet med registrering av forskeres fødselsnummer er kvalitetskontroll av publikasjonsdata, samt unik identifikasjon av personer på tvers av institusjoner. Hensikten med den bestemmelsen som foreslås er at den enkelte forsker ikke skal kunne reservere seg mot slik registrering. Selve fødselsnummeret vil ikke være tilgjengelig for andre enn de som skal føre kvalitetskontrollen med publikasjonsdataene i NVI. Ved å registrere forskernes fødselsnummer, kan NVI maskinelt sammenstille opplysninger, og dette kan i så måte bidra til å redusere spredningen av personopplysninger. Risikoen for misbruk av fødselsnummer vil derfor være svært liten. På bakgrunn av dette mener departementet at det bør lovfestes en rapporteringsplikt for de aktuelle institusjonene, og at den foreslåtte beskrivelsen av formålet er hensiktsmessig.

Departementet viser i denne sammenheng til informasjonsplikt når det samles inn opplysninger fra andre enn den registrerte, jf. personopplysningsloven § 20 første ledd. Denne informasjonsplikten faller bort når innsamlingen eller formidlingen av opplysningene er uttrykkelig fastsatt i lov, jf. § 20 annet ledd bokstav a. Forutsatt at den foreslåtte loven vedtas, vil dette være tilfelle. Departementet mener det i forskrift ikke bør fastsettes en informasjonsplikt som det er gjort unntak fra i lov. Imidlertid ser departementet det som viktig at institusjonene på hensiktsmessig måte gir relevant informasjon om behandling av personopplysninger.

Dersom forslaget i denne proposisjonen vedtas, tar departementet sikte på å fastsette en forskrift med mer utfyllende bestemmelser. Forskriften vil fastsette at det skal rapporteres til Norsk vitenskapsindeks, hvilke publikasjoner det skal gis opplysninger om og at opplysninger skal gis elektronisk. Departementet tar videre sikte på å fastsette i rundskriv eller tildelingsbrev at det bør gis informasjon i forbindelse med innhenting av personopplysningene i større utstrekning.

3.2 Virkeområde

3.2.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslår departementet at loven skal gjelde universiteter og høyskoler, helseforetak og institutter som mottar offentlig resultatbasert finansiering av forskning basert på bruk av indikatorer for vitenskapelig publisering.

3.2.2 Høringsinstansenes syn

Norges forskningsråd foreslår at departementet vurderer om det er hensiktsmessig å begrense lovens virkeområde slik det gjøres i forslaget § 2. Norges forskningsråd viser til at kvaliteten på informasjonen i den nasjonale databasen sannsynligvis vil bli enda høyere dersom loven også omfatter de institutter som mottar sin offentlige basisfinansiering direkte fra departementene. *Politihøgskolen* viser til at institusjonen ikke er omfattet av lovutkastet, men antar at også frivillig registrering vil oppfylle vilkårene i personopplysningsloven § 8 d og f. I så fall vil den enkelte forsker ha reservasjonsrett. Der denne reservasjonsretten ikke er brukt, forutsetter imidlertid *Politihøgskolen* at den har adgang til å melde inn ansattes publikasjoner og fødselsnummer. *SIRUS* peker på at lovens virkeområde bør angis slik at det er klart om institusjoner som ikke er del av finansieringsordningen

omfattes eller ikke. *Riksarkivaren* peker på at Arkivverkets institusjoner i noen sammenhenger regnes med i det som omtales som instituttsektoren. Medarbeiderne publiserer fra tid til annen vitenskapelige arbeider, men Arkivverkets finansiering er ikke knyttet til systemer for resultatbasert offentlig finansiering av forskning. *Riksarkivaren* peker på at lovforslaget § 2 ikke ekskluderer forskningsinstitusjoner som faller utenfor lovens virkeområde, fra å registrere publikasjoner i NVI. Slik registrering kan tenktes å være interessant for *Riksarkivaren*, som forstår det slik at dette da vil kunne, ev. må, skje uten at det oppgis fødselsnummer for forfatterne.

3.2.3 Departementets vurdering

Cristin, herunder NVI, har som overordnet formål å gi forskningen økt samfunnsmessig verdi ved å legge til rette for at forskningen i flere sektorer ses i sammenheng. Cristin skal innhente og sammenstille informasjon for forskningsinstitusjonene ut fra prinsippet om åpen tilgang for alle. I så måte er det åpent for at også forskningsutførende og publiserende institusjoner utenfor de resultatbaserte finansieringssystemene i universitets- og høyskole-, helse- og instituttsektor tar i bruk NVI for å registrere sine vitenskapelige publikasjoner. Det vil for eksempel gjelde *Politihøgskolen*. Slike institusjoner vil imidlertid ikke være omfattet av bestemmelsen om rapportering, og forskerne ved disse institusjonene vil kunne reservere seg mot registrering av fødselsnummer til NVI.

For å få registrert en publikasjon i NVI, er det en forutsetning at minst en av publikasjonens forfattere er identifisert med fødselsnummer i systemet. I den grad forskerne fra institusjoner utenfor finansieringssystemene benytter seg av reservasjonsretten, vil publikasjonene dermed ikke kunne registreres i NVI, med mindre det er medforfattere fra egen eller andre institusjoner som er registrert i NVI med fødselsnummer. Registreringen av publikasjoner fra denne typen institusjoner vil dermed potensielt kunne bli ufullstendig. Siden disse institusjonenes publiseringsdata ikke skal inngå i grunnlaget for beregning av finansiering, vil en eventuell ufullstendighet i dataene imidlertid ikke få økonomiske konsekvenser, kun informasjonsmessige.

De fleste vitenskapelige publikasjoner som er resultat av offentlig finansiert forskning stammer fra institusjoner omfattet av finansieringssystemene i universitets- og høyskole-, helse- og instituttsektor. I tillegg tyder erfaringer fra universitets- og høyskolesektoren på at forskerne fra insti-

tusjoner utenfor finansieringssystemene i liten grad vil benytte seg av reservasjonsretten. Departementet antar derfor at ufullstendighet i data fra institusjoner som ikke er del av finansieringssystemet, som følge av foreslått avgrensning av lovens virkeområde, vil bli liten.

3.3 Bruk av fødselsnummer

3.3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslår departementet en bestemmelse om at departementet ved forskrift eller enkeltvedtak kan pålegge institusjoner som omfattes av lovens virkeområde, å rapportere navn og fødselsnummer til forfattere av vitenskapelige publikasjoner ved institusjonen for å entydig identifisere disse i databaser for vitenskapelig publisering, så langt lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for dette. Fødselsnumrene skal bare være tilgjengelige for behandlingsansvarlig, data-behandler og den som er registrert.

3.3.2 Høringsinstansenes syn

Universitetet i Oslo viser til at for å sikre god datakvalitet er det viktig å kunne identifisere hvem som har registrert og endret informasjonen i de ulike modulene i *Cristin*. *NTNU* foreslår at formuleringen "å identifisere disse i databaser" endres til "å identifisere disse i en nasjonal database", for å synliggjøre at det dreier seg om registrering av opplysninger om forfattere av forskningspublikasjoner. *Høgskolen i Sør-Trøndelag* mener det må vurderes hvordan systemet skal håndtere forskere og medforskere som ikke har norsk personnummer, for eksempel utenlandske medforskere. *Akershus universitetssykehus* foreslår at man utvider begrepet forfatter til også å omfatte dem som til enhver tid utfører tjenester eller oppgaver knyttet til aktuelle forskningsprosjekter i ikke ubetydelig omfang, for eksempel statistikere, sykepleiere etc. *Cristin* peker på at den foreslåtte lovteksten ikke omhandler behandlingsansvaret. *Veterinærinstituttet* ønsker en vurdering av behovet for og hvordan det kan sikres en unik identifisering av utenlandske forskere, spesielt dem som utfører sin forskning fra institusjoner i utlandet. *De nasjonale forskningsetiske komiteer* påpeker at det er vanlig, og blir stadig mer vanlig, å ha utenlandske forskere tilknyttet norske institusjoner på forskjellige prosjekter og programmer. De av forskerne som skal oppholde seg i Norge som gjesteforskere, får tildelt midlertidig personnummer, men mange tilknyttede forskere oppholder seg

ikke i Norge, men utfører sine forskningsforpliktelser fra institusjoner i utlandet. Dette medfører at en viktig gruppe ikke vil kunne identifiseres ved personnummer.

3.3.3 Departementets vurdering

Hensikten med bestemmelsen er å sikre korrekt og fullstendig rapportering av vitenskapelige publikasjoner til bruk i resultatbasert finansiering i universitets- og høyskole-, helse- og instituttsektor. Det innebærer at alle forfattere som har benyttet institusjoner omfattet av finansieringssystemene som forfatteradresse på vitenskapelige publikasjoner, må være identifisert med fødselsnummer. Å utvide forfatterbegrepet til å omfatte personer som bidrar i forskningen, men ikke figurerer som forfattere på publikasjonene, er etter departementets syn lite hensiktsmessig.

Flere høringsinstanser tar opp registrering av utenlandske forfattere. Det forekommer stadig oftere at utenlandske forfattere uten permanent norsk fødselsnummer bidrar til publikasjoner og for øvrig oppfyller krav til å benytte norsk institusjonsadresse på publikasjonen, for eksempel gjennom å ha vært gjesteforskere eller lignende. Rapportering av slike forfatters bidrag har i universitetenes dokumentasjonssystem blitt løst ved at forfatterne har fått tildelt et midlertidig fødselsnummer. Departementet legger til grunn at dette har fungert tilfredsstillende, og at NVI vil basere seg på samme ordning.

Enkelte forskere oppholder seg i utlandet, og utfører sine forskningsoppgaver der. Hvis det på denne måten utføres forskning for en norsk institusjon, uten at det samtidig er en knytning til institusjonen som utløser behov for tildeling av midlertidig fødselsnummer, kan det etter departementets vurdering reises spørsmål ved grunnlaget for å adressere publikasjonen til en norsk institusjon. Departementet kjenner ikke til noen konkrete saker hvor denne problemstillingen har vært aktuell i rapporteringssammenheng.

Behandlingsansvarlig er den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes, jf. personopplysningsloven § 2. I den bestemmelsen som foreslås her beskrives formålet med behandlingen, men bestemmelsene vil ikke fullt ut regulere formålene med behandlingen i detalj eller angi hva slags hjelpemidler som skal nyttes i behandlingen. Departementet legger derfor til grunn at Universitetet i Oslo ved dens ledelse vil være behandlingsansvarlig, jf. også Ot.prp. nr 92 (1998-1999) kapittel 16.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Bestemmelsen om rapportering til database for vitenskapelig publisering vil pålegge de aktuelle forskningsinstitusjonene å rapportere fødselsnummer til forfattere av forskningspublikasjoner til NVI, og vil ikke ha økonomiske og administrative konsekvenser av betydning.

5 Merknader til forslaget til lovbestemmelse

Bakgrunnen for forslaget til en ny § 7-7 i universitets- og høyskoleloven er at Kunnskapsdepartementet, i samråd med Helse- og omsorgsdepartementet, har besluttet at det skal etableres en nasjonal database, Norsk vitenskapsindeks, for registrering av data om vitenskapelig publisering i universitets- og høyskolesektoren, instituttsektoren og helseforetakene. Lovforslaget legger til rette for bruk av fødselsnummer som identifikasjonsgrunnlag ved registrering av vitenskapelige publikasjoner i denne databasen. Formålet med bestemmelsen kommer til uttrykk i *første ledd* i forslaget til ny bestemmelse.

Av *annet ledd* fremgår at bestemmelsen omfatter universiteter og høyskoler, regionale helseforetak og institutter som er omfattet av nasjonale systemer for resultatbasert offentlig finansiering av forskning basert på vitenskapelige publikasjoner. For de regionale helseforetakene gjelder bestemmelsen for alle helseforetak og institusjoner som har avtaler med de regionale helseforetakene og som inngår i Helse- og omsorgsdepartementets nasjonale system for måling av forskningsaktivitet i de regionale helseforetakene. Oppregningen ekskluderer ikke andre forsk-

ningsinstitusjoner fra å registrere publikasjoner i Norsk vitenskapsindeks.

Tredje ledd innebærer at departementet får hjemmel til å pålegge angitte institusjoner å rapportere inn fødselsnummer til Norsk vitenskapsindeks. Departementet kan gi slik pålegg ved forskrift eller enkeltvedtak. Bestemmelsen gir ikke grunnlag for pålegg om å rapportere andre personopplysninger enn forskers navn og fødselsnummer.

Begrepet forfattere omfatter også forskere uten ansettelsesforhold ved den aktuelle institusjonen, slik som gjesteforskere, studenter og lignende.

Bestemmelsen fastsetter at fødselsnumrene som registreres i databasen, bare skal være tilgjengelige for behandlingsansvarlige, databehandler og den som er registrert, jf. personopplysningsloven § 2. Databasen må følgelig bygges opp slik at allmennheten ikke har tilgang til fødselsnumrene.

Forslagets *tredje ledd siste punktum* åpner for at departementet ved forskrift kan gi regler om hvordan rapporteringen nærmere skal skje. I medhold av denne bestemmelsen kan departementet angi blant annet hvilken base det skal rapporteres til og om den skal skje elektronisk, jf. punkt 5 ovenfor.

Kunnskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endring i universitets- og høyskoleloven (rapportering til database for vitenskapelig publisering)

I

I lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler skal ny § 7-7 lyde:

§ 7-7 Rapportering til database for vitenskapelig publisering

- (1) Denne bestemmelsen har som formål å legge til rette for bruk av fødselsnummer som entydig identifikasjonsgrunnlag ved registrering av vitenskapelige publikasjoner i en nasjonal database for vitenskapelige publikasjoner.
- (2) Bestemmelsen her gjelder universiteter og høyskoler, regionale helseforetak og institutter som mottar offentlig resultatbasert finansiering av forskning basert på bruk av indikatorer for vitenskapelig publisering. Bestemmelsen gjelder for helseforetak og andre institusjoner som inngår i det nasjo-

nale systemet for måling av forskningsaktivitet i de regionale helseforetakene.

- (3) Så langt lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for det, kan departementet ved forskrift eller enkeltvedtak gi pålegg til institusjoner som nevnt i annet ledd om å rapportere til database for vitenskapelig publisering navn og fødselsnummer for forfattere av vitenskapelige publikasjoner ved institusjonen. Fødselsnumrene skal bare være tilgjengelige for behandlingsansvarlig, databehandler og den som er registrert. Departementet kan gi forskrift med regler om hvordan rapporteringen nærmere skal skje.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Tykk: AS O. Fredt Arnesen. Mats 2012

241491